

2023

Årsbudsjett 2023 og økonomiplan 2023-2026 Engerdal kommune

Kommunedirektørens forslag

helt naturlig

INNHOLD

1 Innledning	3
2 Bakgrunn	5
3 Kommunens rammebetingelser og forutsetninger	5
3.1 Befolkningsutvikling	5
3.2 Frie Inntekter.....	6
3.3 Lønns- og prisvekst, endringer i pensjonsutgiftene, arbeidsgiveravgift.....	8
3.4 Arbeidsgivers andel av pensjonsutgiftene:	8
3.5. Pensjonspremieavvik og amortisering av premieavviket.....	8
3.6 Inntektsmuligheter	8
3.7 Finansielle måltall	9
3.8 Kommunestyrets premisser for bevilgninger	11
3.9 Budsjetttiltak 2023-2026.....	12
Tiltak som er lagt inn i vedtatt budsjett 2023 og videre i planperioden:	12
Tiltak som ikke er lagt inn i vedtatt budsjett 2023 og planperioden:	14
4 Økonomiske oversikter	15
4.1 Bevilgningsoversikt drift.....	15
4.2 Rammebevilgninger drift.....	16
4.3 Økonomisk oversikt – Drift.....	17
5 Sektorenes kommentarer til driftsbudsjettet	18
5.1 Politisk	18
5.2 Organisasjon og tjenesteutvikling (OTU).....	19
5.2.1 Beskrivelse av sektoren	19
5.2.2 Mål for sektoren	19
5.2.3 Utfordringer framover	19
5.2.4 Budsjettkommentarer	19
5.3 Økonomi og Finans	19
5.3.1 Mål for sektoren	19
5.3.2 Utfordringer framover	20
5.3.3 Budsjettkommentarer økonomi og finans.....	20
5.4 Plan, teknikk og miljø	21
5.4.1 Beskrivelse av sektoren	21
5.4.2 Mål for tjenesten	21
5.4.3 Utfordringer	21
5.4.4 Budsjettkommentarer	22
5.5 Oppvekst og utvikling	25
5.5.1 Beskrivelse av sektoren	25
5.5.2 Mål for sektoren	25
5.5.3 Utfordringer	25
5.4.4 Budsjettkommentarer	25
5.6 Helse og mestring	26
5.6.1 Beskrivelse av tjenesten	26
5.6.2 Mål for sektoren	26
5.6.3 Utfordringer	26
5.6.4 Budsjettkommentarer	27
6.0 Investeringer	27
6.1 Bevilgningsoversikt investering	27
6.2 Rammebevilgninger investering	28
Investeringer 2023-2026.....	29
7.0 Langsiktig lånegjeld	31

1 Innledning

Kommunedirektørens innledning har til hensikt å gi leseren et overordnet innblikk i hvilke muligheter, satsingsområder og begrensninger som ligger til grunn for budsjett 2023- og økonomiplanen 2023-2026. Budsjett med økonomiplan er kommunedirektørens viktigste styringsverktøy for driften. Årsbudsjettet stadfester rammer og betingelser, og økonomiplanen angir en forventet prognose for fremtidige budsjetter. En viktig positiv forutsetning for budsjett 2023 er betydelig økte inntekter for bosetting og mottak av flyktninger. Det er også knyttet ekstra utgifter for kommunen i den forbindelse, både direkte og indirekte. Det er i tillegg flere negative forutsetninger for budsjett 2023. Lønns- og prisvekst som er lagt til grunn i statsbudsjettet er 3,7%, mens prisvekst fra 2022 har vært 6,5%, og kommunen mottar kun 2,8% i økt rammeoverføring (utenom skatt) selv om innbyggertallet pr 1.7.22 var 1320. Kommunedirektørens forslag til budsjett 2023 er i balanse. Likevel er det et stykke igjen før kommunen har et netto driftsresultat på 1,75% (ca 3 mill). Kommunestyrets premisser for rammebevilgninger er lagt til grunn.

Hovedgrep som er lagt inn i budsjett for 2023- og økonomiplanen 2023-2026:

- Vedtatte politiske premisser er innarbeidet i budsjettet
- Gjennomsnittlig strømpris for 2022 er lagt til grunn
- Målsetting om 20% reduksjon på strømforbruk
- Politisk rammestyring
- Nedtrekk av driften for å kompensere for inflasjon, prisvekst, og negativ økonomisk vekst
- Minimumsbetaling av avdrag på lån

Budsjett 2022 er videreført med oppjusterte lønnsøkninger, pensjon og premieavvik. Dette er gjort med utgangspunkt i dagens ansatte, samt planlagte endringer innenfor bosetting og mottak av flyktninger. I budsjettet legges det opp til at en ikke kommer over 20 bosettinger 2022. Kommunen har en vedtatt ramme på totalt 30. Resterende 10 legges inn i budsjett for 2023. På mottaket har kommunen i avtalen 150 ordinære plasser, og 100 opsjonsplasser. I budsjettet for 2023 legges det inn at en benytter 150 ordinære plasser og 50 opsjonsplasser. Det er lagt inn 25 elever ved grunnskole for beregning av tilskudd fra UDI og IMDI. Barnevern får reduserte kostnader med 2 mill i budsjett for 2023.

Kommunedirektøren legger i budsjett 2023 opp til rammestyring. Politiske premisser er retningsgivende for satsingsområder. 3-part er innført som metode for arbeid med budsjettet (E 2025 2.0). Politisk rammestyring er et nødvendig grep for å kunne utnytte det potensialet som ligger i 3-part for god gjennomføring av vedtatte politiske premisser.

I det videre arbeid med politiske premisser vil kommunedirektøren legge til rette for en politisk sak før sommeren 2023 der en reviderer de politiske premisser for 2024. Premissene vil i samme sak innarbeides i et økonomisk strategidokument 2024-2027 for Engerdal kommune.

Dekke inn økte finanskostnader i planperioden

Økte finanskostnader som følge av vedtatte investeringer spesielt innen vann og avløp, samt ved Helse- og omsorgssenteret, skaper økonomiske utfordringer i planperioden. Kommunedirektøren har i denne anledning gjort en kvalifisert vurdering av hvordan en kan dekke inn fremtidige økte finanskostnader som følge av investeringer. Rentene varsles av Norges bank å være på vei opp gjennom en kontrollert vekst. Dette setter ytterligere press på kommunens kostnader. For å dekke inn økte finanskostnader i 2023 foreslår kommunedirektøren å harmonisere driften, og utsette nedbetaling av låneavdrag.

Satse forebyggende – Barn og unge

Engerdal kommune har gjennom 2022 jobbet med prosjektet «Våg å Se, Våg å Handle», og dette videreføres i 2023.

Videreføre satsing på næring, org. og samfunnsutvikling

Engerdal kommune har en satsing på nærings-, organisasjons- og samfunnsutvikling på til sammen 2 årsverk. Denne satsingen er for 2022 finansiert over drift for organisasjons- og samfunnsutvikler, og over Femundfondet for næringsutvikler. I budsjett for 2023 foreslår kommunedirektøren å videreføre denne satsingen ved å ta begge årsverkene inn i drift. I tråd med budsjettvedtak er det gjennomført en evaluering av næringsutvikler i 2022, og denne evalueringen vil følge budsjett 2023 som et eget vedlegg.

Engerdal mot 2025

I budsjett for 2022 ble det vedtatt å organisere Engerdal mot 2025 gjennom et 3-partsamarbeid. Dette arbeidet har fungert godt, og i perioden fra påske til dialogseminaret sommeren 2022 var aktiviteten spesielt høy. Det ble etablert arbeidsgrupper bestående av leder og tillitsvalgt/verneombud under hver virksomhet. Oppdraget til arbeidsgruppene var å lage ulike økonomiske scenario. Ett scenario ved bruk av midler med dagens ramme, ett scenario ved økt økonomisk ramme, og ett scenario ved redusert økonomisk ramme. Alle disse scenario ble presentert under delseminarer, og dialogseminaret 2022. Alle tiltak i dette arbeidet er innarbeidet som tiltak i kommunens budsjettssystem. På denne måten kan kommunedirektøren enkelt «klikke» det enkelte tiltak inn eller ut av budsjettet. Kommunedirektøren erfarer at scenario for økt ramme er fyldig og med mange mulige tiltak, som også relativt sett dekker betydelig høyere ramme. Når en kommer til scenario for lavere økonomisk ramme er kommunedirektørens «meny» fra arbeidsgruppene relativt sett meget beskjedent. Gitt den høye inflasjonen og kostnadsveksten kommunen har fått inn mot budsjett 2023 ser kommunedirektøren at tiltak foreslått for lavere ramme fra 3-part ikke er tilstrekkelig. Kommunedirektøren legger derfor opp til å redusere rammene for sektorene. Deretter vil sektorene jobbe i 3-part for å finne tiltak for å harmonisere driften etter vedtatte rammer.

Geir Sverdrup
Kommunedirektør

2 Bakgrunn

Kommuneloven §§ 14-3 - 14-5 samt Forskrift om økonomiplan, årsbudsjett, årsregnskap og årsberetning for kommuner og fylkeskommuner mv (økonomiforskriften) kapittel 5 beskriver krav til innhold i årsbudsjett og økonomiplan.

Årsbudsjettet er bindende for kommunestyret og underordnede organer. Kommunestyret skal endre årsbudsjettet når det er nødvendig for å oppfylle lovens krav om realisme og balanse.

Økonomiplanen skal vise hvordan langsiktige utfordringer, mål og strategier i kommunale og regionale planer skal følges opp. Økonomiplanen og årsbudsjettet skal deles inn i en driftsdel og en investeringsdel.

Plan- og bygningsloven § 11-1 gir rom for at økonomiplanen kan utgjøre kommuneplanens handlingsdel.

Kommunestyret vedtar budsjettet på nettoramme pr. sektor. Ansvarsdimensjon tilpasses den administrative organiseringen som til enhver tid gjelder.

Årsbudsjettet skal forelegges kommunestyret, som innen årets utgang skal vedta et budsjett i balanse for det kommende kalenderår.

3 Kommunens rammebetingelser og forutsetninger

3.1 Befolkningsutvikling

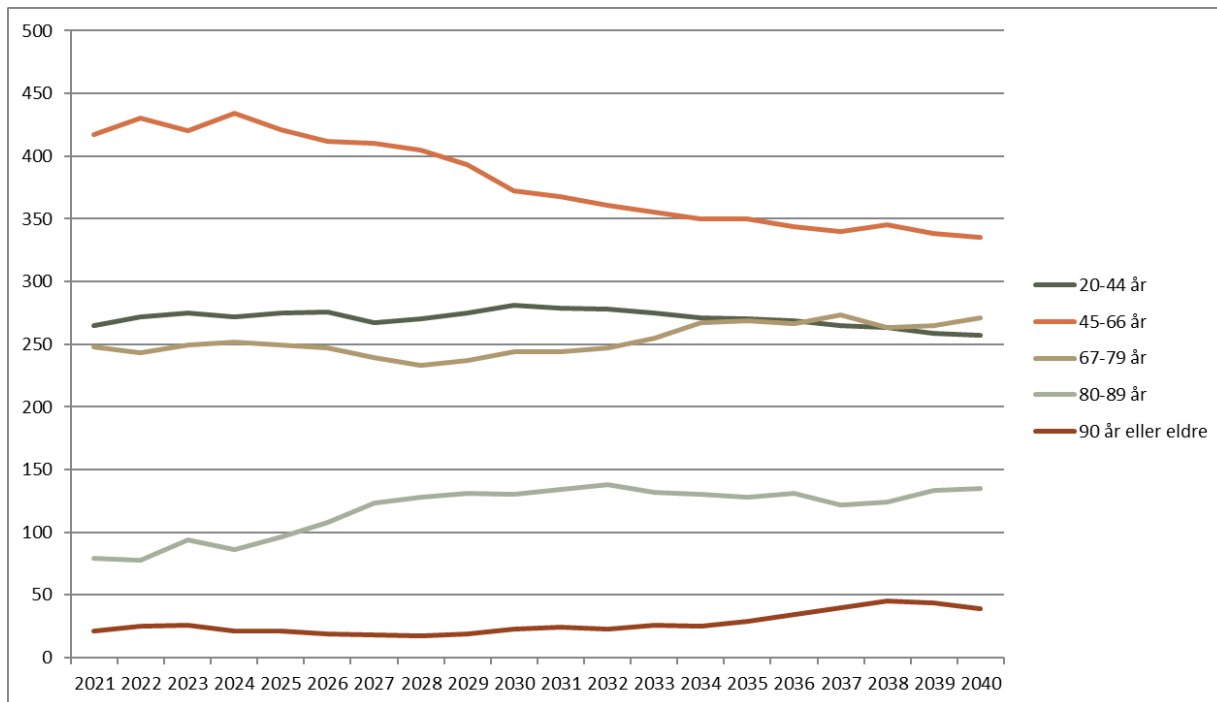
Innsikt i demografiske forhold har stor betydning ved utarbeidelse av årsbudsjett og økonomiplan. Negativ befolkningsutvikling medfører oftest redusert inntektsgrunnlag gjennom skatter, avgifter og overføringer, samt et behov for enkelte infrastrukturelle tiltak. Ved positiv befolkningsutvikling derimot kan en påregne økte inntekter og økt behov for utbygging/forbedring av fellesgoder.

Framskrevet folkemengde pr 1. januar 2021-2026

3425 Engerdal	2021	2022	2023	2024	2025	2026	Endring	
							21-26	i %
0 år	8	11	8	8	9	9	-2	-18 %
1-5 år	41	38	47	47	49	50	12	32 %
6-12 år	73	61	56	60	64	69	8	13 %
13-15 år	43	32	33	34	29	29	-3	-9 %
16-19 år	68	63	50	47	47	41	-22	-35 %
20-44 år	265	272	275	272	275	276	4	1 %
45-66 år	417	430	420	434	421	412	-18	-4 %
67-79 år	248	243	249	252	249	247	4	2 %
80-89 år	79	78	94	86	96	108	30	38 %
90 år eller eldre	21	25	26	21	21	19	-6	-24 %
Folketall pr 1.1.	1263	1253	1258	1261	1260	1260	7	0,6 %
Endring pr år i %		-0,8 %	0,4 %	0,2 %	-0,1 %	0,0 %		

Kilde SSB

Gjennomsnittlig framskrevet nedgang i følge SSB 2021-2026 med 0,2 %.

Befolkningsprognose 2021-2040

Tabellen viser befolkningsprognose for Engerdal kommune 2021-2040. Tabellen er basert på middels nasjonal vekst. Etter dette vil vi ha i underkant av 1270 innbyggere om 20 år. Det betyr egentlig lite endring totalt sett. Den største endringen er nedgangen i aldersgruppene 20-44 og 45-66 år (110 personer) mens det blir en mye større andel personer over 67 år (100 personer). Det vil si at det blir færre yrkesaktive til å ta seg av de eldre framover. I økonomiplanen for 2023-2026 har vi fremskrevet folkemengde ut fra utviklingen de siste årene.

3.2 Frie Inntekter

Frie inntekter består av rammetilskudd, skatteinntekter (fra inntekt og formue), eiendomsskatt, momskompensasjon og andre ikke-øremerkede statlige tilskudd, og er hovedfinansieringskilden for driftsrammene.

Skatt og rammetilskudd

1/7-22 hadde vi 1320 innbyggere, 67 innbyggere flere enn 1/1-22. Anslag skatt og rammetilskudd for Engerdal kommune for 2023 er 116,9 mill kroner. Dette innebærer en økning for Engerdal kommune fra 2022 til 2023 på kr 1,6 mill, som utgjør 1,4 %. Vi får et lavere skjønnstilskudd enn i 2022. Lønns- og prisveksten for kommunene er anslått til 3,7% i 2023, slik at det reelt blir en reduksjon på 2,3 %, til tross for økt innbyggertall.

Dette skyldes demografiske endringer, og forskjeller i beregnet utgiftsbehov pr. innbygger i forskjellige aldersgrupper. Siden vi ikke kjenner de endelige skatteinntektene inkludert inntektsutjevning for 2022 før i januar 2023, er det gjort et anslag på hvor store skatteinntektene for 2023 vil være. Det presiseres derfor at det angitte nivået på frie inntekter er et anslag. Inntektsutjevningen avhenger av innbyggertallet pr 1/1-23 og størrelsene på de samlede skatteinntekter for kommunene i Norge.

Enkeltelementene i skatt og rammetilskudd fra 2022 samt for budsjettåret 2023 og økonomiplanperioden 2023-2026:

1000 kr	PROGNOSE				
	2022	2023	2024	2025	2026
Innbyggertilskudd (likt beløp pr innb)	33 451	37 062	37 351	37 571	37 572
Utgiftsutjevningen	28 543	27 034	27 199	27 164	27 164
Overgangsordning - INGAR	-62	347			
Saker særskilt ford (inkl. helsestasjon skolehelse og aravg)	681	1 416	1 416	702	702
<i>Tilleggsbevilgning, ny regjering</i>					
Korreksjon forsøksordninger barnevern og omsorgstjenester					
Inndelingstilskudd/trekk Nannestad/Ullensaker					
Nord-Norge-tilskudd/Namdalstilskudd					
Storbytilskudd					
Småkommunetillegg	6 034	6 257	6 257	6 257	6 257
Sør-Norge tilskudd (kommuner med over 3 200 innb)					
Regionsentertilskudd					
Veksttilskudd					
Ordinært skjønn	2 500	1 500	1 500	1 500	1 500
Koronapandemi - tilleggsbevilgninger gjennom innbyggertilskuddet og tabell-C (skjønn statsforvalteren, linje 47, kommer i tillegg)	214				
Tilleggsnummer statsbudsjett - økt realvekst og oppgaveendringer	642				
Tilleggsnummer statsbudsjett - nytt tilskudd per kommunal grunnskole inkl. finansingstrekk	206				
Tilleggsnummer statsbudsjett - redusert rammetilskudd som følg	-596				
Stortinget saldering budsjett 2022	-15				
Endringer etter Stortingets budsjettsaldering 2022	52				
RNB 2018 - 2022 (utenom koronapandemi)	-2 026				
Sum rammetilsk uten inntektsutj	69 624	73 616	73 723	73 194	73 195
Netto inntektsutjevning	12 591	10 920	11 104	11 104	11 104
Sum rammetilskudd	82 215	84 536	84 827	84 298	84 299
<i>Rammetilskudd - endring i %</i>	<i>-1,1</i>	<i>2,8</i>	<i>1,1</i>	<i>-0,6</i>	<i>0,0</i>
Skatt på formue og inntekt	33 037	32 374	32 374	32 374	32 374
Skatteinntekter - endring i %	6,5	-2,0	-	-	-
Andre skatteinntekter (eiendomsskatt)	8 103	8 103	8 103	8 103	8 103
Sum skatt og rammetilskudd (avrundet)	123 355	125 013	125 304	124 775	124 776
			<i>(avrundet totalsum ut fra at skatt kun er et anslag)</i>		
Sum - endring i %	1,0	1,4	0,3	-0,4	-
Endring ekskl. covid-19 bevilgning	2,9	1,6			
EKSTRA SKJØNN TILDELT AV STATSFORVALTEREN					

Kilde: KS Prognosemodell. Tallene for 2023 er basert på 1320 innbyggere pr 1.7.2022.

3.3 Lønns- og prisvekst, endringer i pensjonsutgiftene, arbeidsgiveravgift

For 2023 bygger alle tall på en kommunal deflator oppgitt i statsbudsjettet på 3,7%. Alle tall fremover er lagt opp i 2023-tall. Prisvekst i følge konsumprisindeksen har vært 6,5% fra august 2021 til august 2022, og legges til grunn for endring av gebyrer (inntekter), mens de fleste innkjøpspostene i driften ikke er prisregulert. Strømkostnader har vært vesentlig høyere enn normalen siste året, og det er lagt dagens priser til grunn i budsjettet.

3.4 Arbeidsgivers andel av pensjonsutgiftene:

I økonomiplanen er normalpremien basert på aktuarberegninger fra KLP og Statens Pensjonskasse. Beregningene gir følgende premiesatser for 2023:

KLP Fellesordningen inkl folkevalgte: 17,5 %

Sykepleierordningen: 17,5 %

Statens Pensjonskasse Lærere: 10 %

3.5. Pensjonspremieavvik og amortisering av premieavviket

Premieavvik pensjon er differansen mellom beregnet pensjonskostnad og innbetalt pensjonspremie til pensjonskassene.

Anslag på pensjonspremieavvik (KLP/SPK) for 2023 er kr 6,5 mill som inntektsføres, men vi må samtidig amortisere (utgiftsføre) kr 3,8 mill som er det foreløpige anslaget for premieavvik i 2022. Engerdal kommune har valgt 1 års amortisering («avregning») av premieavvik. De fleste kommuner har 7 års amortisering, og opplever med lengre avregningsperiode en mer stabilitet i samlet pensjonskostnad. Kommunedirektøren vurderer om Engerdal kommune skal gå over til 7 års amortisering i løpet av planperioden.

Premieavviket er uforutsigbart og varierer mye mellom år. Endelig premieavvik for 2022, og derigjennom amortiseringen i 2023 er ikke klart før i januar 2023. Det samme gjelder for premieavviket for 2023, der endelige tall først kommer i januar 2024. For å få budsjettet i balanse foreslår kommunedirektøren at summen av premieavvik og amortisering for 2023 avsettes til premieavviksfond for å bruke senere i planperioden. Premieavviksfondet vil 31.12.2023 ha en saldo på ca 11,2 mill, og etter 2026 kr 8,2 mill.

3.6 Inntektsmuligheter

Kommunen har i liten grad mulighet til å påvirke inntektssiden utover å øke brukernes egenbetaling og øke eiendomsskatt. Den viktigste inntektskilden vår, rammetilskudd, er påvirket av folketallsutviklingen. På sikt er det helt avgjørende at man klarer å stabilisere – eller helst øke – folketallet.

Kommunedirektøren har i sitt budsjettforslag lagt inn økninger i kommunale avgifter og gebyrer på ca 6,5 % i 2023, som tilsvarer indeksøkning fra 2021 til 2022. Kommunale avgifter for vann og avløp er også økt med 6,5 %. Det er fortsatt et stykke igjen før disse selvkostområdene drives til selvkost, noe kommunen har anledning til.

Det er foreslått videreføring av utskrevet eiendomsskatt for boliger og fritidsboliger med 3,8 promille i 2023.

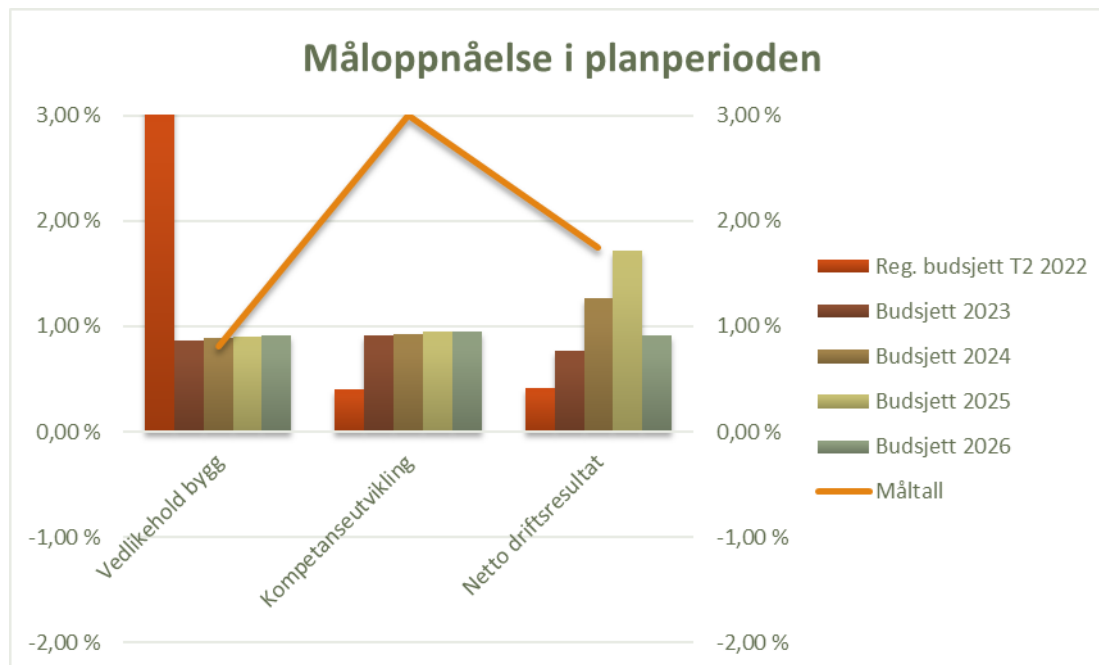
Følgende muligheter kan styrke kommunens inntekter i økonomiplanperioden men er ikke tatt med i beregningene:

- Økt brukerbetaling på tjenester der dette er mulig, spesielt innenfor selvkostområdene der vi pr i dag ikke ligger på selvkost
- Øke eiendomsskatt for boliger og fritidsboliger med 0,2 promille, til 4 promille

3.7 Finansielle måltall

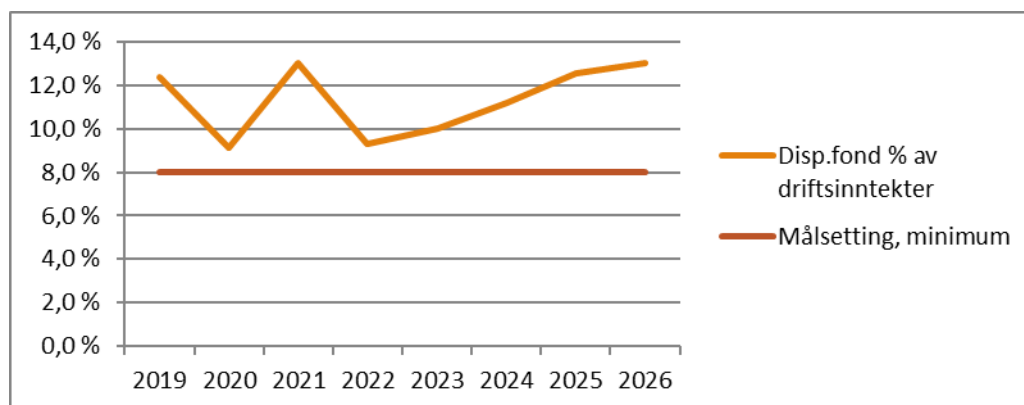
Engerdal sine vedtatte måltall er:

- Bygningmessig vedlikehold kr 90 pr kvadratmeter bygg. Dette tilsvarer ca 0,97% av driftsinntektene.
- Kompetanseutvikling 3% av lønnsmassen
- Netto driftsresultat 1,75% av driftsinntektene

For perioden 2022-2026 ligger vi an til å nå mål for vedlikehold av bygg. Kompetansemidler økes i budsjettene, men ligger langt under målsetningene for kompetanseutvikling. Netto driftsresultat (korrigert for bredbånd, bundne fond og premieavvik) øker i planperioden, selv om måltallet på 1,75% ikke nås helt. Siste året i perioden går driftsresultatet ned, og dette skyldes i hovedsak at integreringstilskudd går ned, og pensjonskostnad går opp.

Disposisjonsfond totalt, i prosent av driftsinntektene

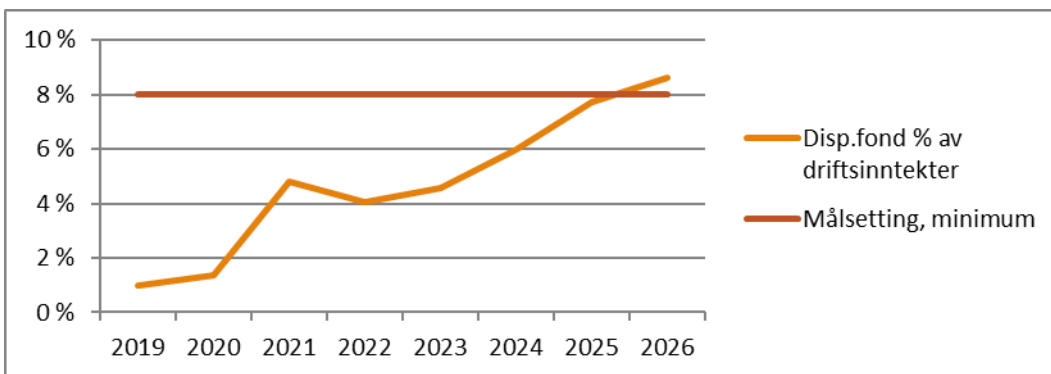

Diagrammet viser summen av alle disposisjonsfond i % av driftsinntektene i økonomiplanperioden med grunnlag i bruk og avsetning som vist i tabellen nedenfor.

Disp.fond totalt (1000 kr)	2019	2020	2021	2022	2023	2024	2025	2026
Beholdning 1.1.	31 793	23 330	17 557	23 841	19 739	22 582	24 209	26 754
Avsetning generelt disp.fond	0	748	5 216	871	1 673	2 627	3 545	1 819
Avsetning Premieavviksfond	0	0	2 000	0	3 000	0	0	0
Avsetning Allmennyttige formål	139	0	0	0	0	0	0	0
Avsetning til Jordbruksfond				1 000				
Bruk av generelt disp.fond - drift	-6 258	0	0	0	0	0	0	0
Bruk av generelt disp.fond - investering	-513	0	0	0	0	0	0	0
Bruk av andre disp.fond	-788	0	-211	0	0	0	0	0
Bruk av Bredbåndsfond	0	-5 885	0	-4 485	-1 830	0	0	0
Bruk av Premieavviksfond	0	0	0	-1 488	0	-1 000	-1 000	-1 000
Bruk av Allmennyttige formål	-193	0	0	0	0	0	0	0
Bruk av Jordbruksfond	-850	-636	-721	0	0	0	0	0
Bruk av Gründerfond	0	0	0	0	0	0	0	0
Netto avsetning/bruk disp.fond	-8 462	-5 773	6 283	-4 102	2 843	1 627	2 545	819
Beholdning 31.12.	23 330	17 557	23 841	19 739	22 582	24 209	26 754	27 573

Det er foreslått kr 3 mill avsetning til premieavviksfondet (disposisjonsfond) fra drift i budsjettår 2023, men disse brukes opp i løpet av planperioden. Fondet vil ved utgangen av 2026 ha en saldo på kr 8,2 mill.

Generelt disposisjonsfond (driftsfondet) i prosent av driftsinntektene

Alle kommuner bør ha en målsetning om opparbeidelse av buffere i form av disposisjonsfond for å møte uforutsette utgifter eller sviktende inntekter. Det er et vanlig mål for kommunene at fondsbeholdningen til enhver tid skal utgjøre minimum 8 % av driftsinntektene. Ved utgangen av år 2026 vil det generelle disposisjonsfondet være på kr 18 mill., og utgjøre over 8% av driftsinntektene, ved å avsette i henhold til kommunedirektørens forslag.

Generelt disp.fond	2019	2020	2021	2022	2023	2024	2025	2026
Beholdning 1.1.	8 651	1 880	2 628	8 777	8 648	10 320	12 948	16 493
Avsetning generelt disp.fond	0	748	5 216	871	1 673	2 627	3 545	1 819
Avsatt til/fra Gründerfond/bygdebokfond			211					
Avsatt til/fra Jordbruksfond			721	-1 000				
Bruk av generelt disp.fond - drift	-6 258	0	0	0	0	0	0	0
Bruk av generelt disp.fond - investering	-513	0	0	0	0	0	0	0
Netto avsetning/bruk disp.fond	-6 771	748	6 149	-129	1 673	2 627	3 545	1 819
Beholdning 31.12.	1 880	2 628	8 777	8 648	10 320	12 948	16 493	18 312

3.8 Kommunestyrets premisser for bevilgninger

Kommunestyrets vedtak i 21.09.2022:

Premiss (Prioritering/satsing)	Indikator (hvordan måle om premisset er fulgt)	Mer utdypende om premisset
Bemanning helse	Andel vikarbruk. Oversikt over sjukefraværs utvikling.	<ul style="list-style-type: none"> Engerdal kommune skal se på muligheten til å innføre årsturnus, øke antall lærlinger, og ha fokus på godt arbeidsmiljø, å redusere sykefravær og på riktig kompetanse. Høyere bemanning i helsesektoren
Landbruk, samfunn og næring	Økt aktivitet og nyetableringer Bredde i næringslivet Rapport etter klima- og miljøplanens målsetninger Innbyggerundersøkelser Tilbakemeldinger fra næringslivet Næringsundersøkelser	<ul style="list-style-type: none"> Engerdal skal satse på økt aktivitet innen landbruk og næring. Dette skal gjøres gjennom å opprettholde og styrke utvikling av nye arbeidsplasser og næringer, gjenopprette jordbruksfondet, gjennom en aktiv næringsutvikler, ungt entreprenørskap, tilrettelegging for grønne valg og fornybar energi. Fokusere mer på gründerutvikling og oppstartsbedrifter. Vi må fortsette å bygge oppunder allerede eksisterende bedrifter Jobbe tettere med Destinasjon Femund Engerdal Jobbe mer målrettet med markedsføring.
To kommunale barnehager	Foreldreundersøkelse	<ul style="list-style-type: none"> Beholde de to barnehagene som er i Engerdal kommune. Gir en enklere hverdag for småbarnsfamilier i kommunen. Slipper alt for lange avstander, mindre tid i barnehagen og mer kjernetid som familie.
Styrket fritidstilbud	Brukerundersøkelse Innbyggerundersøkelse	<ul style="list-style-type: none"> Prioritere økonomisk støtte til lavinntektsfamilier. Et bredere tilbud i kulturskolen. Evaluerer sommerjobbordningen, se på kriteriene om de er for strenge, trengs det mer penger inn for å gi muligheten til flere, kan man øke varigheten?
Styrke transporttilbudet		<ul style="list-style-type: none"> Jobbe opp mot fylkeskommunen for kollektivt til Tynset.
Bomuligheter og bolyst (Trygge levende sentrum –grender med lys i alle vinduer)	Innbyggerundersøkelser	<ul style="list-style-type: none"> Gi mulighet til å etablere seg i hele kommunen (Arealplan) Fylle tomme hus (Utleie?) Fortette sentrum (Drevsjø og Engerdal) med kommunale tjenester og tilbud. Finne bedre og flere utleiemuligheter. Gjøre de kommunale tomtene våre attraktive, og markedsføre disse bedre. Markedsføre kommunen bedre, vise tomme hus/ledige hus, bygge opp omdømmet, vise alle sider av kommunen og gjøre oss tilgjengelige. Jobbe med å utvikle møteplasser. Fullføre Stedsutviklingsprosjekter som er i gang. Gjøre det mer attraktivt for barnefamilier (Opprette lekeplasser i våre to sentrum.)
Attraktiv, trygg og forutsigbar arbeidsplass	Medarbeiderundersøkelse Medarbeidersamtaler	<ul style="list-style-type: none"> Legge til rette for at ansatte i kommunen kan utvikle seg og få ny kompetanse

3.9 Budsjetttiltak 2023-2026

Prognose før og etter tiltak

Tall i hele 1000	2023	2024	2025	2026
Merforbruk før tiltak	5 266	8 090	7 925	8 925
<i>Totale finanskostnader fra investeringsbudsjettet</i>	160	3 355	3 795	4 410
Valgte driftstiltak	-7 098	-14 073	-15 265	-15 155
*Mindreforbruk kommunedirektørens forslag	-1 673	-2 627	-3 545	-1 819

*før bruk/avsetning til generelt disp.fond

Merforbruk før tiltak skyldes i hovedsak lønnsøkninger og endringer i pensjonskostnader.

Finanskostnader fra investeringsbudsjettet er renter og avdrag som kommer fra låneopptak for investeringsprosjekter 2023-2026, i tillegg til de lånene vi har tatt opp fram til 2022.

Valgte driftstiltak inneholder noen tiltak fra E-2025, men også netto virkninger av mottak og bosetting av flyktninger.

Mindreforbruk i kommunedirektørens forslag viser tall før avsetning til generelt disposisjonsfond.

Tiltak som er lagt inn i vedtatt budsjett 2023 og videre i planperioden:

Se nærmere beskrivelse av tiltakene i tilhørende sektor.

Premiss (Prioritering/ satsing)	Sektor	Tiltak/satsing for å ivareta premisser	Beløp 2023 (i hele 1000)	Beløp 2024 (i hele 1000)	Beløp 2025 (i hele 1000)	Beløp 2026 (i hele 1000)
Bemanning helse	Helse og mestring	<ul style="list-style-type: none"> Det innføres årsturnus i institusjon og hjemmetjenesten, og grunnbemanningen økes med 4 årsverk. Ved å innføre årsturnus ser man for seg at vikarbudsjettet kan settes ned, slik at netto kostnadsøkning anslås til halvannen million. I prosjekt Engerdal mot 2025 var kostnaden anslått til 2,6 millioner. Omstillingssektoren i Fagforbundet, som har hatt opplæring i 3-partsamarbeid, skal bistå for å se på tiltak for å redusere sykefravær og ha fokus på arbeidsmiljø. 	1 500	1 500	1 500	1 500
Landbruk, samfunn og næring	Organisasjons- og tjenesteutvikling	<ul style="list-style-type: none"> Organisasjons- og samfunnsutvikler og næringsutvikler finansieres begge fra drift, ikke fra fond. 	600	600	600	600
	Plan, teknikk og miljø	<ul style="list-style-type: none"> Tilskudd til Destinasjon Femund Engerdal videreføres, og er indeksregulert opp til kr 400'. Økt satsing landbruk (jordbruksfond avsatt fra 2022) 	400	400	400	400
To kommunale barnehager	Oppvekst og utvikling	<ul style="list-style-type: none"> To kommunale barnehager opprettholdes på Drevsjø og i Engerdal. I tillegg opprettes en underavdeling ved «BUA-bygget» i Hyttveien. Disse barnehagene driftes på bemanningsnorm jfr. barnehageloven. 				

		<ul style="list-style-type: none"> Tilskudd til privat barnehage i Sømådal opprettholdes 				
Styrket fritidstilbud	Oppvekst og utvikling Alle sektorer	<ul style="list-style-type: none"> Det opprettes innteksregulerte elevplasser i kulturskolen Sommerjobbordningen videreføres 	15 100	15 100	15 100	15 100
Styrke transporttilbudet	Politisk	<ul style="list-style-type: none"> Jobbe opp mot fylkeskommunen for kollektivt til Tynset. 				
Bomuligheter og bolyst (Trygge levende sentrum – grender med lys i alle vinduer)	Plan, teknikk og miljø Helse og mestring, Organisasjons- og tjenesteutvikling, Plan, teknikk og miljø Organisasjons- og tjenesteutvikling	<ul style="list-style-type: none"> Arbeid med arealplan planlegges gjennomført i 2023-2024 Det planlegges å opprette en tverrfaglig «boliggruppe» som skal sørge for informasjon om kommunens boligtomter, utleieboliger, muligheter for tilpasning av egen bolig osv. Stedsutvikling Drevsjø videreføres/fullføres 	450	450		
Attraktiv, trygg og forutsigbar arbeidsplass	Alle sektorer totalt	<ul style="list-style-type: none"> Kompetansemidler er doblet i budsjettet fra 2022, og fordeles til sektorene etter at kompetanseplanen legges på nyåret 	500	500	500	500
Forebyggende tiltak barn og unge (fra KS 15.12.2021)	Oppvekst og utvikling	<ul style="list-style-type: none"> Videreføring av satsing på forebyggende tiltak for barn og unge 	500	500	500	500
Innsparingstiltak, for å få budsjett og økonomiplan i balanse						
	Alle sektorer totalt	<ul style="list-style-type: none"> Innsparing strømforbruk (20%) i 2023, forventet rimeligere strøm fra 2024 	-1 500	-2 000	-3 000	-3 000
	Oppvekst og utvikling	<ul style="list-style-type: none"> Nedtrekk i ramme 	-1 200	-1 200	-1 200	-1 200
	Helse og mestring	<ul style="list-style-type: none"> Nedtrekk i ramme 	-500	-1 000	-1 000	-1 000
	Plan, teknikk og miljø	<ul style="list-style-type: none"> Økning i gebyrer, kommunale avgifter, 6,5% 	-500	-500	-500	-500
		<ul style="list-style-type: none"> Økte leiepriser, utleieboliger inkl. omsorgsboliger, og næringsbygg 	-400	-400	-400	-400
		<ul style="list-style-type: none"> Medfinansering av kommunale veier 	-500	-500	-500	-500
	Økonomi og Finans	<ul style="list-style-type: none"> Videreføre betaling av kun minimumsavdrag på lån Avsetning (+) og bruk (-) av premieavviksfond, for utjevning av premieavvik 	-1 500 3 000	-1 500 -1 000	-1 500 -1 000	-1 500 -1 000

Tiltak som ikke er lagt inn i vedtatt budsjett 2023 og planperioden:

Kommunedirektøren viser nedenfor et utvalg av tiltak av vesentlig/prinsipiell karakter som ble innmeldt fra arbeidsgrupper i prosjekt «Engerdal mot 2025», men som ikke er tatt inn i budsjettet.

	2023	2024	2025	2026
Tilskudd til INAF-stiftelsen fra drift i stedet for fra Femundfond, 2023	100			
Tiltak for folkehelse, Frivilligsentralen	50	50	50	50
Redusere tilskudd til kirkelig fellesråd (utover nedtrekk 2022)	-100	-100	-100	-100
Skoleturer hvert 3. år (Gutulia, kystleirskole)		-130	-130	
Styrking av bemanning; tolærer i flere fag, EBUS	696	696	696	696
Undervisningsstilling til utvikling av nettbaserte kurs, VO (0,5 årsverk)	340	340	340	340
Musikkterapi rettet mot aldershjem/psykisk helse, Kulturskole (0,2 årsverk)	150	150	150	150
Utvikling/utvidet tilbud ved kulturskolen (1 årsverk)	600	600	600	600
Avvikle dyrehold/-drift ved Fjellheimen	-880	-880	-880	-880
Redusere 0,5 årsverk lærer, Fjellheimen	-325	-325	-325	-325
Opprette ekstra sykepleierstilling, forebyggende rehab	870	870	870	870
Velferdsteknologi, ekstra satsing innenfor helse	300	300	300	300
Rekruttering kjøkkenpersonell, institusjonskjøkken	380	380	380	380
Styrking av landbruksadministrasjonen, 0,5 årsverk	380	380	380	380
Gratis hall-leie til barn og unge	50	50	50	50
Slukke gatelys (ses i sammenheng med foreslått målsetting om 20% strømsparing)				

4 Økonomiske oversikter

4.1 Bevilgningsoversikt drift

Oversikten skal vise inntekter som ikke knytter seg til bestemte formål, og disponeringen av disse.

Tall i hele 1000	Regnskap					
	Budsjett 2021	Budsjett 2022	Budsjett 2023	Budsjett 2024	Budsjett 2025	Budsjett 2026
Rammetilskudd	-83 664	-82 173	-84 536	-86 121	-85 621	-85 621
Inntekts- og formuesskatt	-31 035	-31 280	-33 194	-33 194	-33 194	-33 194
Eiendomsskatt	-6 773	-8 103	-8 103	-8 103	-8 103	-8 103
Andre generelle driftsinntekter	-1 602	-722	-7 478	-6 467	-4 021	-2 839
SUM GENERELLE DRIFTSINNEKTER	-123 074	-122 278	-133 311	-133 885	-130 939	-129 757
Sum bevilgninger drift, netto	113 487	128 587	125 618	121 769	119 340	119 590
Avskrivinger	10 397	9 265	11 427	11 427	11 427	11 427
SUM NETTO DRIFTSUTGIFTER	123 884	137 851	137 045	133 196	130 767	131 017
BRUTTO DRIFTSRESULTAT	810	15 573	3 734	-689	-172	1 260
Renteinntekter	-1 416	-1 428	-1 645	-1 645	-1 645	-1 645
Utbytter	-6 702	-5 328	-4 328	-4 328	-4 328	-4 328
Gevinster og tap på finansielle omløpsmidler	0	0	0	0	0	0
Renteutgifter	2 018	2 557	6 167	7 835	8 005	7 992
Avdrag på lån	8 927	7 499	8 193	9 329	7 724	8 031
NETTO FINANSUTGIFTER	2 827	3 301	8 388	11 191	9 757	10 050
Motpost avskrivinger	-10 397	-9 265	-11 427	-11 427	-11 427	-11 427
NETTO DRIFTSRESULTAT	-6 760	9 609	694	-924	-1 842	-116
Disponering eller dekning av netto driftsresultat:						
Overføring til investering	0	0	0	0	0	0
Avsetninger til bundne driftsfond	5 010	392	392	392	392	392
Bruk av bundne driftsfond	-5 467	-2 193	-3 929	-1 095	-1 095	-1 095
Avsetninger til disposisjonsfond	8 149	780	4 673	2 627	3 545	1 819
Bruk av disposisjonsfond	-933	-8 588	-1 830	-1 000	-1 000	-1 000
Dekning av tidligere års merforbruk	0	0	0	0	0	0
SUM DISPONERINGERELLER DEKNING AV NETTO DRIFTSRESULTAT	6 760	-9 609	-694	924	1 842	116
FREMFØRT TIL INNDEKNING I SENERE ÅR	0	0	0	0	0	0

4.2 Rammebevilgninger drift

Skjemaet skal vise hvordan "til fordeling drift" fra bevilgningsoversikt drift s. 15 er fordelt. Fordelingen skal spesifiseres i henhold til kommunens vedtak, og vise hvilket nivå budsjettet er vedtatt på. Ny organisasjonsmodell fra 1.1.2023 er hensyntatt, og budsjettet vedtas på sektornivå.

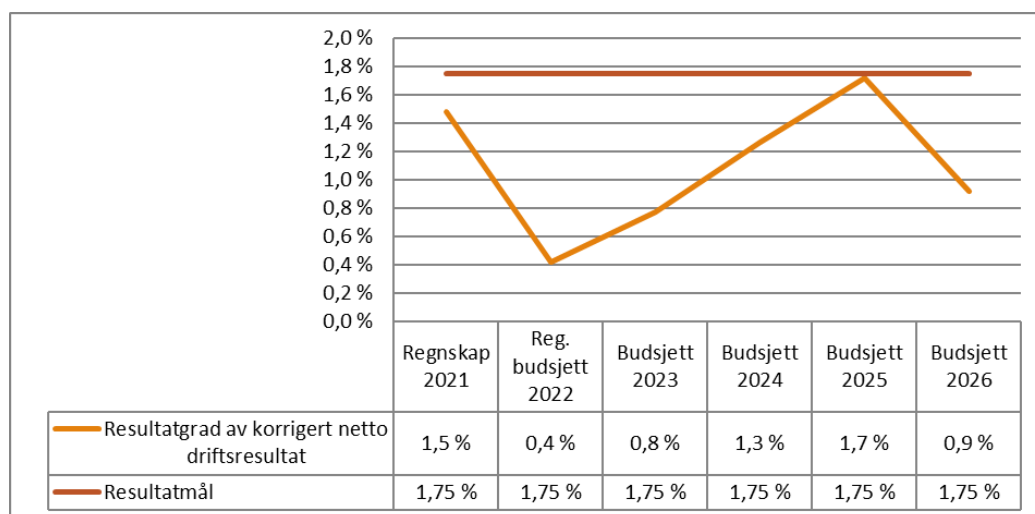
Tall i hele 1000	Regnskap	Budsjett	Budsjett	Budsjett	Budsjett	Budsjett
	2021	2022	2023	2024	2025	2026
	Politisk					
Brutto virksomhet	2 330	2 340	2 510	2 460	2 510	2 510
Netto bundne fond	0	0	0	0	0	0
Netto Virksomhet	2 330	2 340	2 510	2 460	2 510	2 510
	Organisasjons- og tjenesteutvikling					
Brutto virksomhet	20 006	24 905	26 378	21 514	21 264	21 014
Netto bundne fond	-1 726	-1 725	-2 834	-300	-300	-300
Netto Virksomhet	18 281	23 180	23 544	21 214	20 964	20 714
	Oppvekst og utvikling					
Brutto virksomhet	29 063	30 742	35 055	32 915	32 035	31 535
Netto bundne fond	1 250	-102	-729	-429	-429	-429
Netto Virksomhet	30 313	30 640	34 326	32 486	31 606	31 106
	Helse og mestring					
Brutto virksomhet	62 313	59 347	63 122	62 457	60 785	60 785
Netto bundne fond	25	0	0	0	0	0
Netto Virksomhet	62 337	59 347	63 122	62 457	60 785	60 785
	Plan, teknikk og miljø					
Brutto virksomhet	8 307	6 892	5 386	5 194	4 517	4 517
Netto bundne fond	-155	0	0	0	0	0
Netto Virksomhet	8 152	6 892	5 386	5 194	4 517	4 517
	Økonomi med Finans					
Brutto virksomhet	-8 531	4 359	-6 833	-2 771	-1 771	-771
Netto bundne fond	150	26	26	26	26	26
Netto Virksomhet	-8 381	4 385	-6 807	-2 745	-1 745	-745
Sum bevilgninger drift,	113 487	128 587	125 618	121 769	119 340	119 590

4.3 Økonomisk oversikt – Drift

Tabellen nedenfor viser økonomisk oversikt over driftsbudsjett 2023 i balanse.

	Regnskap	Budsjett	Budsjett	Budsjett	Budsjett	Budsjett
	2021	2022	2023	2024	2025	2026
Tall i hele 1000						
Rammetilskudd	-83 664	-82 173	-84 536	-86 121	-85 621	-85 621
Innteks- og formuesskatt	-31 035	-31 280	-33 194	-33 194	-33 194	-33 194
Eiendomsskatt	-6 773	-8 103	-8 103	-8 103	-8 103	-8 103
Andre skatteinntekter	-33	0	0	0	0	0
Andre overføringer og tilskudd fra staten	-1 569	-722	-7 478	-6 467	-4 021	-2 839
Overføringer og tilskudd fra andre	-45 203	-24 649	-58 718	-49 692	-49 312	-49 312
Brukerbetalinger	-7 050	-7 209	-7 492	-7 401	-7 401	-7 401
Salgs- og leieinntekter	-24 415	-23 240	-26 196	-26 196	-26 196	-26 196
SUM DRIFTSINNTEKTER	-199 742	-177 376	-225 716	-217 174	-213 848	-212 666
Lønnsutgifter	105 804	96 853	115 247	112 830	111 077	110 375
Sosiale utgifter	18 001	20 777	17 475	21 206	21 899	22 851
Kjøp av varer og tjenester	55 599	50 720	61 029	60 362	58 947	58 947
Overføringer og tilskudd til andre	10 752	15 336	24 272	10 661	10 326	10 326
Avskrivninger	10 397	9 265	11 427	11 427	11 427	11 427
SUM DRIFTSUTGIFTER	200 553	192 949	229 450	216 485	213 676	213 926
BRUTTO DRIFTSRESULTAT	810	15 573	3 734	-689	-172	1 260
Renteinntekter	-1 416	-1 428	-1 645	-1 645	-1 645	-1 645
Utbytter	-6 702	-5 328	-4 328	-4 328	-4 328	-4 328
Gevinster og tap på finansielle omløpsmidk	0	0	0	0	0	0
Renteutgifter	2 018	2 557	6 167	7 835	8 005	7 992
Avdrag på lån	8 927	7 499	8 193	9 329	7 724	8 031
NETTO FINANSUTGIFTER	2 827	3 301	8 388	11 191	9 757	10 050
Motpost avskrivninger	-10 397	-9 265	-11 427	-11 427	-11 427	-11 427
NETTO DRIFTSRESULTAT	-6 760	9 609	694	-924	-1 842	-116
Overføring til investering	0	0	0	0	0	0
Avsetninger til bundne driftsfond	5 010	392	392	392	392	392
Bruk av bundne driftsfond	-5 467	-2 193	-3 929	-1 095	-1 095	-1 095
Avsetninger til disposisjonsfond	8 149	780	4 673	2 627	3 545	1 819
Bruk av tidligere års mindreforbruk	0	0	0	0	0	0
Bruk av disposisjonsfond	-933	-8 588	-1 830	-1 000	-1 000	-1 000
Dekning av tidligere års merforbruk	0	0	0	0	0	0
SUM DISPONERINGER ELLER DEKNING A	6 760	-9 609	-694	924	1 842	116
FREMFOR TIL INNDEKNING I SENERE	0	0	0	0	0	0

Netto driftsresultat gir uttrykk for situasjonen etter at driftsutgiftene og netto rente- og avdragsutgifter er dekket. Videre sier det noe om hvor mye kommunen har igjen til investeringer og interne avsetninger.

Netto resultatgrad bør ligge over 1,75 %.

Netto resultatgrad (korrigert for premieavvik, bruk og avsetning bundne fond, samt bredbåndsprosjekt) viser hvor stor andel netto driftsresultat utgjør av driftsinntekter.

5 Sektorenes kommentarer til driftsbudsjettet

Årsverk – faste stillinger Engerdal kommune

	2022	2023
Sum faste årsverk Engerdal kommune	159,8	164,4

Økningen i årsverk fra 2022 til 2023 forklares med

- årsturnus +4 årsverk
- avdeling Drevsjø barnehage +2,13
- renhold voksenopplæringen +0,2
- plan, teknikk og miljø +0,3
- sektorledelse +2
- nedtrekk oppvekst og utvikling (EBUS) -2
- nedtrekk helse og mestring (hab. tjenesten) -2

5.1 Politisk

Politisk virksomhet omfatter ordfører, kommunestyre, formannskap, adm.utvalg, ad-hoc komiteer, eldreråd, ungdomsråd, kontrollutvalg og andre utvalg. I tillegg omfattes stortings- og kommunevalg, støtte til politiske partier og Sør-Østerdal Interkommunale Politiske Råd (SØIPR).

Det er vedtatt økte satser for politiske møter fra 1.1.23. Dette utgjør en økning på anslagsvis kr. 0,25 millioner. Budsjett for kontroll og revisjon er justert i tråd med kontrollutvalgets forslag. For øvrig er politisk budsjett uendret.

Stillingstype	Årsverk	Ombud	Årsverk	Ombud
	2022	2022	2023	2023
Ordfører	1,0	1	1,0	1
Varaordfører	0,1	1	0,1	1

Ombudene er budsjettert med samme stillingsstørrelse som tidligere. Varaordfører er 10 %. Ordførers godtgjør utgjør 75% av stortingsrepresentants grunn godtgjørelse.

Møtefrekvenser for kommunestyret, formannskapet, råd og utvalg videreføres som for 2022.

5.2 Organisasjon og tjenesteutvikling (OTU)

Faste stillinger	Årsverk 2023
Organisasjon og tjenesteutvikling	10,7

Endringen skyldes organisasjonsendringer

5.2.1 Beskrivelse av sektoren

Assisterende kommunedirektør leder staben for organisasjons- og tjenesteutvikling, som består av følgende funksjoner:

- Næringsutvikling
- Samfunns- og organisasjonsutvikling
- Info og arkivtjeneste
- Politisk sekretariat
- Personal
- Kultur
- Frivillighetssentral

5.2.2 Mål for sektoren

Sektoren skal være en serviceorientert enhet som skal bidra med støtte og spisskompetanse til øvrige driftsenheter samt gi riktige tjenester til publikum. Sektoren skal være en pådriver i organisasjons- og tjenesteutvikling samt økt fokus på utvikling av kommunen innen samfunn, næring, frivillighet og folkehelse.

5.2.3 Utfordringer framover

Sektoren er ny og sammensatt av ulike fagområder og det blir viktig for sektoren å fortsette det videre utviklingsarbeidet i ny organisering. Flere av funksjonene innen denne sektoren skal samhandle tett med politisk ledelse og i ny organisering er det lagt opp til at dette skal kunne bli gjennomført på en mer hensiktsmessig måte enn tidligere.

Med stor sannsynlighet er SÅTE 2.0 og «Reisen til skyen» nært forestående. Med fagsystemer som ikke er skybaserte, vil det bli nødvendig å skifte ut disse. Dette kommer til å kreve mye ressurser.

5.2.4 Budsjettkommentarer

For 2023 er lønn til næringsutvikler innarbeidet i budsjett uten bruk av fond. Som følge av ny organisering ser man at det blir en liten «pukkelkostnad» i 2023, som vil flate ut og bli lavere utover i økonomiplanperioden.

Kompetanseutvikling er viktig for organisasjonen, og det er i årsbudsjett lagt inn en økning på 500' slik at de totale kompetansemidler blir 1 million i 2023. Dette er fremdeles godt under vedtatte måltall, men betydelig høyere enn det som har vært tidligere.

5.3 Økonomi og Finans

Faste stillinger	Årsverk 2023
Regnskap og lønn	4,8

Økonomileder er stabsleder for medarbeidere innenfor lønn og regnskap.

5.3.1 Mål for sektoren

Økonomi sine viktigste oppgaver er å bidra med spisskompetanse og støttefunksjoner til de øvrige driftssektorene. Faglig oppdatering er viktig for å kunne bistå med rapportering, levere forskriftsmessige regnskap samt utbetale riktig lønn til riktig tid.

5.3.2 Ufordringer framover

Med stor sannsynlighet er SÅTE 2.0 og «Reisen til skyen» nært forestående. Med fagsystemer som ikke er skybaserte, vil det bli nødvendig å skifte ut disse. Dette kommer til å kreve mye ressurser.

Ved oppstart av akuttmottak, og nå ordinært mottak, har arbeidsoppgaver og –mengde økt betydelig i avdelingen. Oppgavelister gjennomgås og fordeles minst en gang årlig.

5.3.3 Budsjettkommentarer økonomi og finans

Inntekter:

Anslag skatt og rammetilskudd for Engerdal kommune for 2023 er 116,9 mill kroner, av dette kr 1,5 mill i ordinært skjønnstilskudd.

Eiendomsskatt for boliger og fritidsboliger videreføres med 3,8 promille, som utgjør 8,1 mill.

Vertskommunetilskudd for drift av asylmottak er lagt inn med kr 2,9 millioner, forutsatt 200 beboere.

Fra Engerdal Energi Holding AS er det totalt budsjettet med renter og utbytter kr 4,1 mill i 2023, på samme nivå som 2022. Fra Engerdal Kommuneskoger KF er det lagt inn kr 1 mill i eieruttak.

Det er inngått avtale om salg av konsesjonskraft for 2023, som anslagsvis gir en økt inntekt på nesten en halv million fra 2022, total inntekt kr 0,75 mill.

Renteinntekter anslås økt med kr 0,3 mill i takt med renteøkningene.

Utgifter:

Rente- og avdragsutgifter er beregnet å øke jevnt i takt med nye investeringer og låneopptak. Fra vedtatt budsjett i 2022 til 2026 ventes rente- og avdragsutgiftene å øke med ca 6 mill, selv om et par lån blir nedbetalt i løpet av økonomiplanperioden. Det er lagt inn betaling av minimum tillatte låneavdrag i hele økonomiplanperioden, som vil gjøre at nedbetaling av gjeld vil bli utsatt.

Det er avsatt kr 2,5 mill til lønnsøkning i 2023, og kr 0,1 mill til sommerjobbordningen.

Anslag på pensjonspremieavvik (KLP/SPK) for 2023 er kr 6,5 mill som inntektsføres. Premieavviket for 2022 som skal amortiseres (utgiftsføres) i 2023 er anslått til kr 3,7 mill. Premieavviket fratrukket amortisering (utgiftsføring) kr 3 mill er foreslått å avsette til premieavviksfondet i 2023.

Det er foreslått følgende avsetning til generelt disposisjonsfond i perioden 2023-2026:

2023	kr 1,673 mill
2024	kr 2,627 mill
2025	kr 3,545 mill
2026	kr 1,819 mill

5.4 Plan, teknikk og miljø

5.4.1 Beskrivelse av sektoren

Faste stillinger	Årsverk 2023
Plan, teknikk og miljø	15,8

Plan, teknikk og miljø har et vidt område hvor nesten all kommunal infrastruktur er lagt til denne sektoren. I tillegg ivaretas mange tjenesteområder ovenfor våre innbyggere. Plan, teknikk og miljø deltar også i flere interkommunale faggrupper hvor hensikten er både å gi og få viktig kunnskap i den daglige utøvelse av våre oppgaver. Sektorens ansvars- og tjenesteområder:

- Beredskap
- Byggesaksbehandling
- Arealplanlegging
- Delingssaker, kart og oppmåling
- Eiendomsskatt
- Skogbruksforvaltning
- Utmarksforvaltning
- Landbruk
- Miljøvern og forurensning
- Energi- og klimatiltak
- Vann
- Avløp
- Renovasjon
- Slamtømming
- Veier og gateløp
- Kommunale formålsbygg
- Kommunale utleieboliger
- Næringsbygg/utleiebygg
- Offentlig bad, Engerdalshallen
- Kommunale boligfelt
- Tomtearealer og grøntanlegg
- Skadeforsikringer

5.4.2 Mål for tjenesten

Innenfor de økonomiske rammene som sektoren har til disposisjon er det mål at sektoren skal levere gode tjenester av riktig kvalitet. Sektoren skal sørge for fornuftig forvaltning, drift og vedlikehold av kommunens verdier basert på målet om en bærekraftig natur- og arealforvaltning.

5.4.3 Utfordringer

Med bakgrunn i begrensede statlige overføringer, som igjen medfører trang kommuneøkonomi, er balansegangen mellom å gi et godt tjenestetilbud og holde kostnadene på et lavest mulig nivå en krevende øvelse. I tillegg vil sentrale krav innenfor vann- og avløpssektoren de neste årene, som medfører store og kostbare investeringer, føre til ytterligere utfordringer både på kort og lang sikt.

Kommunen er eier av en omfattende og stor bygningsmasse som det er kostbart å drifte, og som beslaglegger mye ressurser både menneskelig og økonomisk. For 2023 foreslås det at vaktmesterressursen innenfor denne tjenesten beholdes som i 2022 med økning av 30 % knyttet til Engerdal mottak. Sett i lys av at antall kommunale boliger ikke skal reduseres, samt at drift av Engerdal mottak, Engerdalstunet og nye omsorgsboliger i Engerdal sentrum er nye objekter som må betjenes, vil ressursene innenfor vaktmestertjenesten i 2023 kun være tilstrekkelig for helt nødvendige oppgaver. Oppgradering av kommunale bygg vil også denne gangen måtte utsettes.

Sektoren har ansvaret for mange fagområder og det vil bli en stor utfordring å produsere gode og effektive tjenester i årene framover sett i lys av stadig trangere kommuneøkonomi. Ressursene innenfor saksbehandling gjør at vi er redusert ved sykemeldinger eller annet fravær.

Det har blitt lagt ned mye arbeid de siste årene når det gjelder vedlikehold av våre kommunale bygg. Allikevel blir vår bygningsmasse stadig eldre, og vi har et betydelig etterslep. Vi klarer ikke i dag å oppfylle alle ønsker og behov knyttet til vedlikeholdet. Utfordringene fremover blir stadig større i forhold til å prioritere de riktige vedlikeholdstiltakene da vi ser at budsjettet ikke klarer å dekke det etterslepet vi har i dag. En viktig oppgave for sektoren blir derfor å utarbeide en vedlikeholdsplan med en prioritering av tiltak.

Det skal gjennomføres flere bygge- og anleggsprosjekter i 2023 og videre utover i økonomiplanperioden. Av de største kan nevnes omgjøring innvendig ved EHOS slik at de ulike tjenestene kan samordnes, nytt vannforsyningsanlegget i Engerdal Østfjell, nytt renseanlegg i Elgå og pålegg fra Mattilsynet om å utbedre diverse vannforsyningsanlegg. I tillegg er det flere utbedringer/investeringer innenfor avløpssektoren som må gjennomføres. Eksempelvis Drevsjø renseanlegg hvor renseprosessen må ombygges for å tilfredsstillende nye rensekrav.

5.4.4 Budsjettkommentarer

I budsjettforslaget er driftsbudsjettet i hovedsak viderført fra 2022. Det er ikke foretatt nedskjæringer på enkeltposter.

Nye tiltak som er foreslått:

- 30 % vaktmesterstilling tilknyttet Engerdal mottak
- Vedtatte reduksjon av 100 % vaktmester for 2022 tas inn igjen i 2023
- Ekstra midler til strøm grunnet høy strømpris
- Rullering av kommuneplanens arealdel fortsetter i 2023
- Med noen unntak er det lagt inn en generell økning med ca. 6,5 % på alle kommunale gebyrer for å kompensere for lønns- og prisvekst, mens renovasjon økes med 11,4 % som er i henhold til FIAS sin prisøkning til Engerdal kommune.
- Privat medfinansiering av kommunale veier

Økonomiplan vann				
Alle beløp i 1000 kr				
	Budsjett 2023	Budsjett 2024	Budsjett 2025	Budsjett 2026
Planlagte investeringer ¹⁾	18 000	4 000	4 000	0
Kostnader:				
Driftsutgifter inkl. administrasjon	2 504	2 504	2 504	2 504
Sum kapitalkostnader	1 946	2 846	3 114	3 245
Brutto årskostnader:	4 450	5 349	5 617	5 749
Selvkostberegningen: ²⁾	4 450	5 349	5 617	5 749
Inntekter:				
Årsgebyrer	2 925	2 925	2 925	2 925
Tilknytningsgebyrer	150	150	150	150
Sum gebyrinntekter	3 075	3 075	3 075	3 075
Andre inntekter	0	0	0	0
Sum inntekter:	3 075	3 075	3 075	3 075
Selvkostfond:				
Overskudd/underskudd selvkostberegning ³⁾	-1 375	-2 275	-2 275	-2 275
Saldo selvkostfond etter årets endring ⁴⁾	0	0	0	0
Renteberenging selvkostfond ⁵⁾	0	0	0	0
Saldo selvkostfond pr. 31.12	0	0	0	0
Dekningsgrad V-gebyrer i % av selvkost	69 %	57 %	55 %	53 %

Økonomiplan avløp

Alle beløp i 1000 kr

	Budsjett 2023	Budsjett 2024	Budsjett 2025	Budsjett 2026
Planlagte investeringer ¹⁾	15 900	0	0	0
Kostnader:				
Driftsutgifter inkl. administrasjon	3 441	3 441	3 441	3 441
Sum kapitalkostnader	3 002	3 725	3 652	3 579
Brutto årskostnader:	6 443	7 165	7 093	7 020
Selvkostberegningen: ²⁾	6 443	7 165	7 093	7 020
Inntekter:				
Årsgebyrer	3 983	3 983	3 983	3 983
Tilknytningsgebyrer	150	150	150	150
Sum gebyrinntekter	4 133	4 133	4 133	4 133
Andre inntekter	0	0	0	0
Sum inntekter:	4 133	4 133	4 133	4 133
Selvkostfond:				
Overskudd/underskudd selvkostberegning ³⁾	-2 310	-3 033	-2 960	-2 887
Saldo selvkostfond etter årets endring ⁴⁾	0	0	0	0
Renteberenging selvkostfond ⁵⁾	0	0	0	0
Saldo selvkostfond pr. 31.12	0	0	0	0
Dekningsgrad A-gebyrer i % av selvkost	64 %	58 %	58 %	59 %

Renovasjon

Ansvarsområdet omfatter renovasjon til husholdningsavfall (restavfall) og slamtømming av private avløpsanlegg. Det er FIAS som utfører henting av husholdningsavfallet, og budsjettet blir styrt av de føringene som blir vedtatt av styret og eierkommunene i FIAS. Økningen på betaling til FIAS er anslått til 11,4% fra 2022.

Slamtømming

For slamtømming vil det bli noen endringer i gebyrene som en konsekvens av at det er inngått kontrakt med ny slamtømmer. Forventet sjølkostgrad for begge disse områdene er på 100%.

Økonomiplan renovasjon/avfallshåndtering

Alle beløp i 1000 kr

	Budsjett 2023	Budsjett 2024	Budsjett 2025	Budsjett 2026
Planlagte investeringer ¹⁾	0	0	0	0
Kostnader:				
Driftskostnader	122	122	122	122
Kjøp av tjenester	4257	4257	4257	4257
Inndirekte kostnader	303	303	303	303
Sum kapitalkostnader	0	0	0	0
Brutto årskostnader:	4682	4682	4682	4682
Selvkostberegningen (netto kostnader): ²⁾	4682	4682	4682	4682
Inntekter:				
Årsgebyrer	4671	4671	4671	4671
Andre inntekter	0	0	0	0
Sum inntekter:	4671	4671	4671	4671
Dekningsgrad renovasjon rel. til selvkostberegning %	100	100	100	100
Selvkostfond:				
Planlagt avsetning eller bruk av fond ³⁾	0	0	0	0
Saldo selvkostfond	0	0	0	0

Økonomiplan slam

Alle beløp i 1000 kr

	Budsjett 2023	Budsjett 2024	Budsjett 2025	Budsjett 2026
Planlagte investeringer ¹⁾	0	0	0	0
Kostnader:				
Lønn fagansvarlig	120	120	120	120
Driftsutg. Snøbrøyt/eiendomsavgift/Vedlikehold	13	13	13	13
Kjøp av tjenester	2601	2601	2601	2601
Inndirekte kostnader	169	169	169	169
Sum kapitalkostnader	107	104	102	99
Selvkostberegningen (netto kostnader):	3010	3007	3005	3002
Inntekter:				
Årsgebyrer	3010	3010	3010	3010
Andre inntekter	0	0	0	1
Sum inntekter:	3010	3010	3010	3011
Dekningsgrad VA-gebyrer rel. til selvkostberegning %	100	100	100	100
Selvkostfond:				
Planlagt avsetning eller bruk av fond ³⁾	0	2	5	8
Saldo selvkostfond	0	2	7	15

5.5 Oppvekst og utvikling

5.5.1 Beskrivelse av sektoren

	Årsverk 2023
Faste stillinger	
Oppvekst og utvikling	64,5

Sektorleder har overordnet ansvar for sektoren, som består av:

- Engerdal barne- og ungdomsskole
- Engerdal kulturskole
- Drevsjø barnehage
- Engerdal barnehage
- Flyktingtjeneste og voksenopplæring (FLYVO)
- Fjellheimen leirskole
- Engerdal mottak

5.5.2 Mål for sektoren

Sektoren skal legge til rette for læring, trygge og gode rammevilkår som inkluderer den enkelte. Sektoren vil videre arbeide for den individuelle utvikling.

5.5.3 Ufordringer

- Driften av Fjellheimen leirskole har de senere år vært påvirket av pandemien. I tillegg har man brukt deler av 2022 for å se på mulig videre utvikling av leirskolen. Det er viktig at skolen bruker tiden også i 2023 for å utvikle tilbudet ytterligere, og gjøre skolen kjent ovenfor nye brukere/elever.
- Kulturskolen har hatt økt elevtall i 2022, noe man må forsøke å opprettholde i 2023. Det er noe utfordrende da virksomheten er sårbar for fravær og har forholdsvis lite ressurser for å drive utviklingsarbeid.
- FLYVO er en nyopprettet virksomhet som skal samhandle tett innad, men også mot NAV, frivillighet og andre virksomheter for å fremme integrering og andre arbeidsrettede tiltak.
- Det er viktig å fortsette arbeidet med BTI (Bedre Tverrfaglig Innsats) innenfor alle virksomheter, inklusive PP-tjenesten og barnevernstjenesten. Videre opplæring i URO-metoden og annen økt kompetanseaktivitet vil foregå i 2023 som et viktig ledd i å gjøre organisasjonen bedre rustet til tverrfaglig samhandling og utarbeidelse av enhetlig modell for BTI.
- Engerdal Barne- og Ungdomsskole vil arbeide videre med erfaringer etter implementering av fådelt skole, herunder dialog med skoleeier, foreldre og elever.

5.4.4 Budsjettkommentarer

Kommunedirektøren vektlegger en videre satsning på barn og unge, og har, basert på forrige økonomiplan, innarbeidet 500' i budsjettet for 2023 til dette formålet. Innenfor FLYVO er det beregnet integreringstilskudd for bosatte flyktinger i 2022 og et estimat for 2023 basert på Kommunestyrets vedtak om å bosette inntil 30 flyktinger. Deler av integreringstilskuddet for 2022 er avsatt til fond, for bruk i 2023 da man blant annet har lønn til introduksjonsprogram som ble påstartet i 2022 og som avsluttes i 2023.

For barnehage og skoler ser Kommunedirektøren det som nødvendig å harmonisere driften til de totale rammeoverføringer, og har i budsjettet lagt til grunn at bemanningen innen barnehagene tilsvarer krav til grunnbemanning jmf. barnehageloven.

Innenfor grunnskolen har man ingen tilsvarende regulering i lovverk, men en sentralt vedtatt norm for lærertetthet som tilsvarer 1 lærer pr 15 elever på 1-4 trinn, og 1 lærer pr 20 elever på 5-10 trinn. Engerdal barne- og ungdomsskole har for skoleåret 2022/2023 et elevtall på 116, inklusive barn fra Engerdal mottak. Basert på elevtallet og inndelingen i klasser ville lærertettheten for EBUS tilsi 2,6 på 1-4 trinn, 1,6 på 5-7 trinn

og 2,2 på 8-10 trinn. Det er dog en del andre faktorer som også påvirker lærertettheten, herunder blant annet fådelling, elever fra Engerdal mottak samt vedtak om spesialundervisning som krever noe høyere bemanning.

Kommunedirektøren vurderer det likevel slik at nivået må justeres ned og det er derfor foreslått en reduksjon tilsvarende 2 årsverk. Kommunedirektøren vil i 2023 arbeide videre med ressursbruk knyttet til spesialundervisning.

5.6 Helse og mestring

5.6.1 Beskrivelse av tjenesten

Faste stillinger	Årsverk 2023
Helse og mestring	68,6

Sektorleder har overordnet ansvar for sektoren, som består av:

- Helse og habilitering
- Institusjon
- Forebyggende og rehabilitering
- NAV

Sektoren leverer et bredt spekter av tjenester for innbyggere i alle aldre, samt innbyggere som til enhver tid oppholder seg i kommunen.

5.6.2 Mål for sektoren

Sektoren skal bidra til gode levekår – leve hele livet, rett tjeneste til rett tid med fokus på den enkeltes livsmestring.

5.6.3 Utfordringer

- Demografiutviklingen viser et økt press på denne sektoren i årene fremover, og man har allerede begynt å merke økt etterspørsel på institusjon, legetjeneste og hjemmetjeneste. Administrasjonen vil fremover fortsette arbeidet med organisering, bruk av velferdsteknologi m.m slik at vi er best rustet til å møte de fremtidige utfordringer.
- Ombyggingen av Engerdal helse- og omsorgssenter vil skje underveis i økonomiplanperioden og er svært ønsket. Byggets beskaffenhets p.t tvinger oss til å bruke mer ressurser enn nødvendig på eksempevis nattevakt.
- Legevakt er fremdeles en utfordring, både lokalt og nasjonalt. Tilskudd fra Helsedirektoratet gjør det mulig å rekruttere egen legevakslege for 2023. Det er usikkert hvorvidt denne tilskuddsordningen vil videreføres. Det videre utredningsarbeidet vil uansett fortsette i 2023 og kommunestyret vil bli orientert om videre utvikling.
- Sektoren er fremdeles sårbar for fravær og har generelt hatt et høyt sykefravær. Virksomhetene har jobbet godt med målrettede tiltak som har vist noe effekt. Å redusere sykefraværet krever kontinuerlig oppfølging, og man håper at innføring av årsturnus og noe mer styrket ledelse skal bidra til at dette arbeidet kan videreføres enda mer målrettet i 2023.
- Andel barn med vedtak etter barnevernloven er fremdeles høy, selv om kostnadene har gått ned fra 2022. Kommunen startet i 2022 med arbeid for bedre tverrfaglig innsats (BTI), hvor mange virksomheter i organisasjonen er involvert – i tillegg til barnevernstjenesten. Arbeidet i 2022 har vist at det er flere forbedringspunkter i ulike virksomheter. Dette arbeidet videreføres i 2023.
- God samhandling mellom NAV og Flyvo er viktig for integrering og arbeidsrettede tiltak for bosatte flyktninger.

5.6.4 Budsjettkommentarer

Det er foreslått innføring av årsturnus innen Institusjon og Forebyggende rehabilitering til en nettokostnad på 1.5 millioner. Dette medfører økt grunnbemanning tilsvarende 4 årsverk, og det reduseres samtidig vikarutgifter og kjøp av vikartjenester for å finansiere dette. Kommunedirektøren har videre vurdert at habiliteringstjenestens totale ramme kan justeres ned med ca 500' for 2023.

Barnevernets kostnader er redusert med ca 2 millioner i neste års budsjett grunnet endring i tiltak. Selv om kostnadene går ned, har Engerdal fremdeles et høyt antall barn med tiltak og må fortsette arbeidet med bedre tverrfaglig innsats (BTI) og tidlig identifisering av utsatte barn og unge.

6.0 Investeringer

6.1 Bevilgningsoversikt investering

Oversikten skal gi en oversikt over utgifter, inntekter, avsetninger og bruk av avsetninger.

Samlet lånopptak i budsjettår 2023 foreslås til inntil kr 43 400 000 som nedbetales over 30 år.

Nye investeringer som lånefinansieres vil alltid medføre driftskonsekvenser i form av økte rente- og avdragsutgifter, og investering i nye bygninger vil i tillegg medføre økte FDV utgifter (forvaltnings-, drifts- og vedlikeholdsutgifter).

Linjenavn (tall i hele 1000)	Regulert						
	Regnskap 2021	Budsjett 2022	budsjett 2022	Budsjett 2023	Budsjett 2024	Budsjett 2025	Budsjett 2026
Investeringer i varige driftsmidler	13 105	67 157	36 567	63 214	24 000	10 000	1 000
Tilskudd til andres investeringer	170	0	0	0	0	0	0
Investeringer i aksjer og andeler i selskaper	652	600	490	600	600	600	600
Utlån av egne midler	0	0	0	0	0	0	0
Avdrag på lån	0	0	0	0	0	0	0
Sum investeringsutgifter	13 928	67 757	37 057	63 814	24 600	10 600	1 600
Kompensasjon for merverdiavgift	-1 157	-3 400	-1 262	-4 000	-3 700	-800	0
Tilskudd fra andre	-441	-17 700	-9 349	-15 800	-14 000	0	0
Salg av varige driftsmidler	0	0	-712	0	0	0	0
Salg av finansielle anleggsmidler	0	0	0	0	0	0	0
Utdeling fra selskaper	0	0	-600	0	0	0	0
Mottatte avdrag på utlån av egne midler	0	0	0	0	0	0	0
Bruk av lån	-11 007	-46 057	-25 205	-43 414	-6 300	-9 200	-1 000
Sum investeringsinntekter	-12 605	-67 157	-37 128	-63 214	-24 000	-10 000	-1 000
Videreutlån	0	0	0	0	0	0	0
Bruk av lån til videreutlån	0	0	0	0	0	0	0
Avdrag på lån til videreutlån	81	0	66	66	0	0	0
Mottatte avdrag på videreutlån	-634	0	-66	-66	0	0	0
Netto utgifter videreutlån	-552	0	0	0	0	0	0
Overføring fra drift	0	0	-500	0	0	0	0
Avsetning til bundne investeringsfond	552	0	0	0	0	0	0
Bruk av bundne investeringsfond	-170	0	0	0	0	0	0
Avsetning til ubundet investeringsfond	-1 152	-600	-790	-600	-600	-600	-600
Bruk av ubundet investeringsfond	0	0	1 361	0	0	0	0
Dekning av tidligere års udekket beløp	0	0	0	0	0	0	0
Sum overføring fra drift og netto avsetninger	-770	-600	71	-600	-600	-600	-600
Fremført til inndekning i senere år - udekket beløp	0	0	0	0	0	0	0

Lånopptak i økonomiplanperioden:

2023: Inntil kr 43,4 mill

2024: Inntil kr 6,3 mill

2025: Inntil kr 9,2 mill

2026: Inntil kr 1 mill

6.2 Rammebevilgninger investering

Bevilgningene til investeringer i varige driftsmidler, inkludert tilskudd til andres investeringer, kjøp av aksjer og andeler samt utlån (pkt 1-4 i bevilgningsoversikt investering), skal spesifiseres i denne oversikten.

	Regnskap 2021	Budsjett 2022	Regulert budsjett 2022	Budsjett 2023	Budsjett 2024	Budsjett 2025	Budsjett 2026
<i>Tall i hele 1000</i>							
<i>Fra bevilgningsoversikt investering (1-4)</i>	13 927	67 757	37 057	63 814	24 600	10 600	1 600
Fordelt på prosjekter							
Ingen prosjekt	183			814			
Egenkapitalinnskudd KLP	469	600	490	600	600	600	600
Dagsturhytte				500			
Leke- aktivitetsplass Blokkodden					300		
Tap på formidlingslån	170						
Engerdal Torg - omsorgsboliger	1 007	15 500	18 500				
Stedsutvikling Drevsjø	55	667	667				
SÅTE-investeringer	497	2 640	2 640	2 000	1 000	1 000	1 000
Utsifting kjøretøyer	304						
16-seter Fjellheimen			300				
Rehabilitering D-blokka			1 000	2 000			
SD-anlegg på flere bygg	205		130				
Rehabilitering bad Fjellheimen	357		180				
Kjøp av bygg Asylmottaket	2 000						
Utvidelse areal Engerdal Torg	405	250					
Rehabilitering Engerdal helse- og omsorgsenter	2 654	20 400	6 400	20 000	18 700		
Skjul til barnevogner, Drevsjø barnehage	163						
Asfaltering kommunale veier						5 000	
Hurtigløstasjon for elbiler	4	200	200				
Trafikksikkerhetstiltak nytt boligområde Drevsjø	1 363						
VAR:							
Ledningsnett vann og avløp i Engerdal sentrum	-695						
Utbedring Engerdal vannverk							
Driftskontrollanlegg		800	800	1 000			
Ledningsnett avløp på Drevsjø	856						
Rehab. renseanlegg på Drevsjø	738	5 500	300	12 000			
Rehab. renseanlegg Elgå	11	3 200	1 100	3 900			
Utbedring slamdeponi	150		350				
Utbedring vannanlegg, pålegg fra Mattilsynet		10 000	1 000	9 000	4 000	4 000	
VA-anlegg Engerdal Østfjell	3 032	8 000	3 000	12 000			
Sum fordelt	13 928	67 757	37 057	63 814	24 600	10 600	1 600

Investeringene er lagt fram i hele 1000, brutto inkl mva. Kompensasjon for merverdiavgift budsjetteres som finansiering (se bevilgningsoversikten forrige side).

Investeringer 2023-2026

Investeringstiltak	Kommentarer/beskrivelse	Finansiering (utenom mva komp)	Total ramme eks. mva (mill. kr)
Egenkapitalinnskudd KLP	Egenkapitaltilskudd innbetales fra medlemskommuner, og er kapital som kan dekke eventuelle tap som oppstår i KLP. Kapitalinnskuddet kan ikke lånefinansieres.	Ubundet investeringsfond	
SÅTE-investeringer	Kommunens andel av SÅTE-samarbeidets investeringer. For 2023 dreier dette seg i hovedsak om forberedelser til «Reisen til skyen».	Lån	
Dagsturhytte	Jfr kommunestyrets vedtak 10.3.21. Tar sikte på å gjennomføre prosjektet i løpet av 2023. Finansieringsmåte er ikke avgjort.	Lån?	0,5
Leke- aktivitetsplass Blokkodden	Hjemlet i handlingsprogram i museumsplan for Engerdal museum, vedtatt i kommunestyret 9.2.22	Lån?	0,3
Rehabilitering D-blokka	Bygget skal brukes som en del av avtalene med UDI. Derfor haster det med å sette den i stand etter vannskaden som ble oppdaget i 2022. Det forventes at bygget vil bli ferdig restaurert så raskt som mulig over nyåret.	Lån	3
Rehabilitering Engerdal helse- og omsorgsenter (EHOS)	Delprosjekt 1 – institusjon Prosjektering og anbudsprosessen for ombygging av institusjon er nå ferdig. Opprinnelig ramme for denne ombyggingen var 46 mill. Anbudsprosessen viste at kostnaden kommer på 54 mill. Det er behov for en tilleggsbevilgning for prosjektet på 8 mill. Dette vil komme som en egen sak. Oppstart forventes så snart tilleggsbevilgningen er på plass. Prisoppgang på materialer er en stor utfordring. Prosjektkostnad ble satt før prisoppgang. Tilskudd fra Husbanken ligger fast uavhengig av total kostnad.	Lån/tilskudd	54
	Delprosjekt 2 – legesenter Utbedring av lokalene til legesenter er estimert til en kostnad på 10,5 mill.		10,5
	Delprosjekt 3 - varmeanlegg Varmeanlegg er estimert til en kostnad på kr 5,5 mill. Kommunedirektøren vil komme tilbake med egne saker for delprosjekt 2 og 3.		5,5
Asfaltering kommunale veier	Asfaltering i Moalia og Hyttveien, foreslås samordnet og antas gjennomført i 2025.	Lån	5
Driftskontrollanlegg	Varslingsanlegget for renseanlegg og pumpestasjoner driftes i dag via fastnett. Etter pålegg både fra Mattilsynet og Statsforvalteren må dette over på 4G. Mye av dette er nå gjennomført i 2022, men for at alle anleggene skal knyttes til denne kontrollen er man avhengig av en ekstra bevilgning på kr 1 mill. for å slutføre og lukke dette pålegget i 2023. Finansieringen legges fram som en egen politisk sak.	Lån	1,8
Rehabilitering renseanlegg på Drevsjø	Prosjektet ble i sin tid estimert som en renovering av eksisterende anlegg. I ettertid har det kommet nye krav som gjør at renseanlegget fra 2026 må utvides og oppgraderes for slam tilkjørt fra private anlegg. Det er fornuftig å gjøre også denne oppgraderingen nå da dette vil bli rimeligere enn å måtte gjøre jobben 2 ganger på få år. Man vil derfor være avhengig av økt bevilgning før man kan iverksette prosjektet.	Lån	12

	Finansieringen legges fram som en egen politisk sak, og det forventes oppstart i første halvdel av 2023.		
Rehabilitering renseanlegg i Elgå	Det arbeides med å få på plass nytt renseanlegg i Elgå. Dagens rensepark/laguner gir ikke lenger tilfredsstillende renseeffekt. Det er innledet samarbeid med Tjønnodden hytteforening som i dag har et privat avløpsanlegg hvor slam overføres til kommunens rensepark. Det forventes at Tjønnodden hytteforening er med å finansiere prosjektet. Utbyggingen vil påbegynnes vår 2023.	Lån + annen med finansiering	3,2+1,8
Utbedring vannanlegg	Mattilsynet har gitt en rekke pålegg innenfor vannforsyning. Det har blitt arbeidet med dokumentasjon, ROS-analyse og båndlegging av arealer rundt vannkilder. I tillegg arbeides det med ny hovedplan for vann- og avløp. Nytt vannbehandlingsanlegg og høydebasseng ved Engerdalssetra, nytt vannbehandlingsanlegg og rehabilitering av høydebasseng i Hylleråsen, Sikringstiltak for alle vannkilder og vannbehandlingshus. I tillegg må rensebarrierer på plass ved alle anlegg. Det jobbes nå med å utbedre dette i dialog med Mattilsynet.	Lån	18
VA-anlegg Engerdal Østfjell	I løpet av høsten 2022 er det blitt foretatt prøveboring på 2 steder for å finne tilstrekkelig vann. Resultat viste rikelig tilgang på vann. Før man kan ta brønnene i bruk og koble de til dagens vannforsyning må vannkvaliteten dokumenteres over tid. Arbeidet med å bytte/fornye kummer fortsetter. Det arbeides med å montere 2 nye trykkøkere mens den tredje vil komme. Etter at disse er på plass bør hele Østfjellet ha tilfredsstillende trykk. Det er krav fra Mattilsynet at det etableres reservevann. Med flere borehull vil man sammen med dagens vannforsyning tilfredsstille dette kravet. Bekymringen videre er kvaliteten på de felles infiltrasjonsanleggene.	Lån	18
Investeringsiltak som ikke er valgt inn i økonomiplanen			
Utbedring kjøkken Fjellheimen	Prosjektering på utbedring av kjøkkenet på Fjellheimen. Ikke tatt med i denne omgang med bakgrunn i den økonomiske situasjonen.		
Utskifting tjenestebiler/kjøretøyer	Utskifting av kommunale kjøretøyer for hele kommunen. Det er ikke lagt inn utskifting av tjenestebiler for 2023, men på grunn av kjørelengde og teknisk stand på dagens bilpark bør det vurderes å avsette penger i 2024.		

7.0 Langsiktig lånegjeld

Utviklingen i kommunens samlede lånegjeld pr. 31.12. i årene 2022-2026 er som følger:

	2022	2023	2024	2025	2026
Brutto lånegjeld (eks. startlån)	179 464 963	214 779 258	211 854 075	213 454 144	205 774 239
Brutto lånegjeld pr. innbygger	135 958	162 835	160 617	161 830	156 008
Driftsinntekter i 1000 kr	212 354	225 216	216 674	213 348	212 166
Brutto lånegjeld i % av driftsinnt. EK	85 %	95 %	98 %	100 %	97 %
Netto lånegjeld	162 297 080	197 611 375	194 686 192	196 286 261	188 606 356
Netto lånegjeld i % av driftsinnt.	76 %	88 %	90 %	92 %	89 %
Netto lånegjeld pr innbygger	122 952	149 819	147 601	148 814	142 992

Det er en vesentlig økning i kommunens lånegjeld i økonomiplanperioden. Dette skyldes hovedsakelig utbedringer innenfor vann og avløp, bygging av omsorgsboliger i Engerdal sentrum, samt omgjøring ved Engerdal Helse- og omsorgssenter. For å få finansiert disse prosjektene må kommunen ta opp langsiktige lån, som for lang tid framover binder opp mye av de midlene vi har til drift.

Kommunens langsiktige brutto lånegjeld vil etter låneoptak i 2023 være kr 214 mill. Ved utgangen av 2026 vil kommunens langsiktig brutto lånegjeld være 205 mill. kr. Landsgjennomsnittet for brutto lånegjeld av driftsinntektene var 110 % i 2021. Engerdal ligger pr i dag på 85 %, og er under landsgjennomsnittet, men lånegjelda nærmer seg landsgjennomsnittet i løpet av planperioden, og gjeld pr innbygger øker også betraktelig.

Rente- og avdragsbelastning i planperioden

Følgende rente- og avdragsbelastning forutsettes i planperioden:

	Regnskap	Budsjett	Budsjett	Budsjett	Budsjett	Budsjett
	2021	2022	2023	2024	2025	2026
Renteutgifter/andre finansutgifter	2018	2557	6167	7835	8005	7992
Avdrag på lån	8927	7499	8193	9329	7724	8031
Sum	10945	10056	14360	17164	15729	16023
Prosent av frie inntekter	5 %	6 %	6 %	8 %	7 %	8 %

I 2023 vil kommunen bruke 6 % av sine frie disponible inntekter til å dekke netto rente- og avdragsutgifter, og allerede i 2024 vil denne andelen ha økt til 8 %.